

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **Y. C. R.**, zastoupen Mgr. Jurajem Koprdu, advokátem se sídlem Korunní 957/35, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 6. 2. 2019, č. j. 52 Az 7/2018 – 50,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 6. 2. 2019, č. j. 52 Az 7/2018 – 50, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 26. 3. 2018, č. j. OAM-59/ZA-ZA05-VL18-PD1-2015, žalovaný rozhodl podle § 53a odst. 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), že se žalobci neprodlužuje doplňková ochrana.

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Praze, který rozsudkem ze dne 6. 2. 2019, č. j. 52 Az 7/2018 – 50, zrušil rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[3] Krajský soud poukázal na skutečnost, že důvodem udělení doplňkové ochrany žalobci rozhodnutím žalovaného ze dne 23. 4. 2015 byla hrozící újma ze strany kubánských úřadů v důsledku toho, že žalobce přesáhl po vycestování z vlasti dobu, po kterou měl vycestování povolené. Podle názoru krajského soudu žalovaný nezjistil dostatečně skutkový stav, pokud jde o nebezpečí, které žalobci může hrozit v případě jeho návratu na Kubu. Zprávy mezinárodních organizací shromážděné žalovaným o dodržování lidských práv nepodporují jeho tvrzení, že v současné době nehrozí žalobci v případě jeho návratu na Kubu vážná újma. Ze žádné zprávy

ani důkazu nevyplývá, že změny, ke kterým došlo na Kubě přijetím novely migračního zákona č. 1312 ze dne 20. 9. 1976, provedené dekretem č. 205 ze dne 26. 10. 2012, jsou trvalé a podle názoru krajského soudu, takovou skutečnost ani tvrdit nelze. Žalovaný konkrétně neuvedl žádné „zásadní a trvalé změny situace v zemi státní příslušnosti žalobce“ ve vztahu k důvodům, pro které byla doplňková ochrana žalobci udělena. Skutečnost, že došlo ke změně migračního zákona, nemůže být sama o sobě důvodem, pro který lze žalobci odejmout doplňkovou ochranu, která mu byla udělena v roce 2015, kdy již novela migračního zákona byla více jak dva roky účinná. Podle krajského soudu z dosavadních zjištění vyplývá, že návrat žalobce do vlasti i za účinnosti novely migračního zákona nemusí být bezproblémový, neboť stále v zákoně existují ustanovení, na základě kterých po návratu do země může být žalobce označen za nežádoucí osobu se všemi důsledky, které pro tuto osobu mohou plynout, může mu být i odmítnuto vycestování ze země, pokud jako emigrant do země vstoupí.

III.

[4] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[5] Stěžovatel poukázal na to, že žádná z námitek uplatněných v žalobě nesměřovala proti jeho závěru, že na Kubě došlo k takovým zásadním a trvalým změnám situace ve vztahu k důvodům, pro které žalobci byla původně udělena doplňková ochrana, že udělené doplňkové ochrany již v tomto směru není zapotřebí. Námítky žalobce podle názoru stěžovatele pro svou obecnost a neexistenci vztahu k projednávané věci nemohly být způsobilé zpochybnit zákonost a správnost vydaného správního rozhodnutí o neprodloužení doplňkové ochrany žalobci. Přesto, aniž tuto námítku vznesl ve své žalobě sám žalobce, krajský soud ve svém rozsudku dospěl k závěru, že ze strany stěžovatele nebyl dostatečně zjištěn skutkový stav, neboť z podkladů shromážděných v průběhu správního řízení nevyplývá, že změny, ke kterým došlo přijetím novely migračního zákona, jsou trvalé. Z odůvodnění napadeného rozsudku je přitom zřejmé, že závěry stěžovatele ohledně změn přístupu kubánských orgánů k vlastním emigrantům po přijetí novely migračního zákona, které jsou podle krajského soudu učiněny na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu, jsou jediným důvodem, pro který krajský soud přistoupil ke zrušení žalobou napadeného rozhodnutí. V daném případě s ohledem na žalobcem vymezené žalobní body se krajský soud neměl zabývat skutečnostmi, na nichž postavil důvod pro zrušení správního rozhodnutí, neboť vymezené žalobní body do této oblasti nesměřovaly, přičemž se ani nejednalo o situaci, kdy by soud měl žalobou napadené správní rozhodnutí hodnotit i nad rámec žaloby. Takový postup krajského soudu popírá uplatnění dispoziční zásady ve správním soudnictví a zasahuje i do principu rovnosti účastníků řízení, neboť žalovanému správnímu orgánu, vzhledem k odlišné žalobní argumentaci a uplatněným žalobním bodům, bylo odepřeno právo vyjádřit se ke skutkovým a právním otázkám, které posléze vzal krajský soud za určující pro své zrušující rozhodnutí.

[6] Stěžovatel dále namítl, že krajský soud se při svém rozhodování neřídil aktuální, konstantní a nerozpornou judikaturou Nejvyššího správního soudu, který se otázkou aplikace novelizovaného kubánského migračního zákona již několikrát zabýval (viz např. usnesení ze dne 14. 3. 2018, č. j. 6 Azs 369/2017 – 41, či usnesení ze dne 16. 10. 2018, č. j. 2 Azs 200/2018 - 36). V uvedených případech byly přitom řešeny věci obdobné, a to jak v důvodech, pro něž byla doplňková ochrana původně udělena, tak i v důvodech, pro které doplňková ochrana pozdějším rozhodnutím správního orgánu prodloužena nebyla. V uvedených usneseních Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že ačkoli byl nový migrační zákon v účinnosti již před rozhodnutím o udělení doplňkové ochrany, není v rozporu se zákonem, že teprve odstup několika let umožnil správnímu orgánu vyhodnotit, jakým způsobem je nový migrační zákon aplikován. Podle názoru

pokračování

stěžovatele je nadto z odůvodnění správního rozhodnutí zřejmé, že důvodem neprodloužení doplňkové ochrany žalobci nebyla toliko sama o sobě ta skutečnost, že došlo ke změně migračního zákona. Stěžovatel ve vydaném rozhodnutí nezpochybňoval skutečnost, že politický režim na Kubě nadále zůstává značně uzavřený a že stále pokračuje omezování práva např. na svobodu projevu, shromažďování a pohybu. Tyto skutečnosti nicméně nedokládají, že by konkrétně osoba žalobce měla být v případě návratu do vlasti vystavena nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu.

[7] Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV.

[8] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že procesní postup krajského soudu předcházející vydání napadeného rozsudku i závěry soudu vyjádřené v odůvodnění předmětného rozsudku jsou správné a prosté jakýchkoli vad či nedostatků, které by případně mohly mít vliv na jeho zákonnost. Předmětný rozsudek je po hmotněprávní stránce věcně správný a řádně a pečlivě odůvodněný. Poukaz stěžovatele na nesrozumitelnost části odůvodnění rozsudku je podle žalobce proto lichý a účelový. K tvrzenému porušení dispoziční zásady v řízení před krajským soudem žalobce uvedl, že není pravdou, že by krajský soud z vlastní iniciativy přezkoumal napadené rozhodnutí nad rámec žalobních bodů. Krajský soud jako zásadní důvod svého rozhodnutí shledal pochybení na straně stěžovatele spočívající v tom, že tento si pro své rozhodnutí nezjistil dostatečně skutkový stav věci, zejména nezajistil aktuální informace stran nebezpečí, které může žalobci hrozit v případě jeho návratu na Kubu. Tímto krajský soud reagoval na explicitně vyjádřenou námitku žalobce v předmětné žalobě, kde jednoznačně napadl porušení zásady materiální pravdy stěžovatelem tím, že tento si nezajistil, resp. neshromáždil dostatečné, přesné a především aktuální informace o zemi původu žalobce, a tedy nedostatečně zjistil skutkový stav věci. Navíc žalobce v předmětné žalobě výslovně zpochybnil závěr stěžovatele o trvalých a zásadních změnách situace, k nimž mělo v mezidobí na Kubě dojít. Co se týče nerespektování aktuální judikatury Nejvyššího správního soudu v otázce aplikace novelizovaného kubánského migračního zákona ze strany krajského soudu, žalobce odkázal na závěry krajského soudu obsažené v jeho rozsudku, zejména pak v bodě 38, s nimiž se zcela ztotožňuje. Žalobce proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

V.

[9] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[10] Kasační stížnost je důvodná.

[11] Nejvyšší správní soud na úvod uvádí, že nepřisvědčil kasační námitce ohledně porušení dispoziční zásady ze strany krajského soudu. Podaná žaloba obsahuje žalobní bod, ve kterém žalobce namítal, že stěžovatel nezjistil řádně skutkový stav věci, nezohlednil aktuální situaci na Kubě, a proto nemohl ani řádně posoudit, zda i nadále existuje skutečné nebezpečí vážné újmy v případě nuceného návratu žalobce do země jeho původu (viz bod 4 podané žaloby). Na základě takto řádně uplatněného žalobního bodu krajský soud přezkoumal napadené správní rozhodnutí a dospěl k závěru, že stěžovatel nezjistil dostatečně skutkový stav, pokud jde o nebezpečí vážné újmy, které může žalobci hrozit v případě jeho návratu na Kubu po uplynutí doby povoleného pobytu v zahraničí, a to zejména ve vztahu k aplikaci novelizovaného kubánského migračního

zákona v praxi. Z uvedeného je zřejmé, že krajský soud neporušil dispoziční zásadu, neboť přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích uplatněných žalobních bodů.

[12] Jako důvodnou však shledal Nejvyšší správní soud námitku, že krajský soud se při svém rozhodování neřídil aktuální, konstantní a nerozpornou judikaturou zdejšího soudu.

[13] Ze správního spisu vyplývá, že žalobci byla rozhodnutím ze dne 23. 4. 2015, č. j. OAM-59/ZA-ZA05-HA18-2015, udělena doplňková ochrana ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, a to na dobu 24 měsíců. Jediným důvodem udělení doplňkové ochrany byly důvodné obavy, že v případě návratu do vlasti žalobci hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy, neboť pobýval v zahraničí delší dobu, než na kterou měl vycestování povolené, a bude tak s ním ze strany kubánských úřadů zacházeno jako s emigrantem. V žalobou napadeném rozhodnutí stěžovatel odůvodnil neprodloužení doplňkové ochrany zejména tím, že ze shromážděných aktuálních informací o situaci na Kubě vyplývá, že v mezidobí došlo na Kubě k podstatným změnám v možnosti vycestování a návratu kubánských občanů do vlasti. V případě návratu do země původu po uplynutí doby, na kterou bylo vycestování povoleno, tak tito občané již automaticky nečelí závažným problémům a nebezpečí vážné újmy. V této souvislosti stěžovatel poukázal na to, že žalobce nebyl podle svého tvrzení na Kubě nikdy trestně stíhán ani tam neměl žádné problémy politického charakteru. Z vlasti vycestoval s platným cestovním dokladem, přes oficiální hraniční přechod a bez jakýchkoliv problémů s kubánskými státními orgány. Na Kubě má přitom stále značné množství příbuzných (rodiče, prarodiče, nezletilého syna, bratra a mnoho strýců a bratranců), se kterými je v kontaktu a kteří mu mohou v případě návratu do vlasti pomoci se zapojením se do běžného života na Kubě. Stěžovatel proto uzavřel, že s ohledem na aktuální právní úpravu možnosti návratu kubánských občanů do vlasti, která je podle zjištěných informací v drtivé většině případů kubánskými státními orgány v praxi respektována, tak již neexistují důvody, proč by se žalobce nemohl do země původu vrátit.

[14] Nejvyšší správní soud již v minulosti posuzoval rozhodnutí o neprodloužení doplňkové ochrany občance Kubánské republiky odůvodněné podobně jako v projednávaném případě, přičemž dospěl k závěru, že „skutečnost, že žalovaný v minulosti doplňkovou ochranu stěžovatelce udělil, a poté rozhodl o jejím neprodloužení, sama o sobě nezpůsobuje nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí. Na tom nic nemění ani skutečnost, že nový migrační zákon byl v Kubánské republice přijat již v roce 2012 (s účinností od počátku roku 2013), tedy před vydáním prvního rozhodnutí, kterým byla doplňková ochrana stěžovatelce udělena. Je třeba vzít v úvahu, že informace o zemi původu je možné z logiky věci získat až s určitým zpožděním. Tyto informace se vždy vztahují k minulosti, byť s ohledem na požadavek aktuálnosti informací o zemi původu k minulosti bezprostředně předcházející rozhodnutí. Pokud navíc v zemi původu dojde ke změně zákona, která může mít vliv na okolnosti odůvodňující udělení doplňkové ochrany, je na místě jistá obezřetnost správního orgánu ohledně zkoumání, zda se tato formální změna promítne též adekvátním způsobem v jednání státních orgánů. [...] Odstup několika let umožnil žalovanému vyhodnotit, jakým způsobem je nový migrační zákon aplikován. Doplňková ochrana byla stěžovatelce udělena v době, kdy nebylo možné učinit zcela jednoznačný závěr o tom, jak v jednotlivých případech státní úřady postupují vůči navracejícím se osobám, ve sporném případě tedy postupoval ve prospěch stěžovatelky jako žadatelky o udělení mezinárodní ochrany“ (usnesení ze dne 14. 3. 2018 č. j. 6 Azs 369/2017 - 41). V uvedeném případě Nejvyšší správní soud nezjistil přiměřenou pravděpodobnost, že by tehdejší stěžovatelka byla po návratu na Kubu uvězněna nebo že by u ní bylo dáno reálné nebezpečí nelidského a ponižujícího zacházení pouze v důsledku skutečnosti, že byla v postavení emigranta (stejně jako žalobce). Z informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 15. 3. 2017, č. j. 913285/2017-LPTP, z níž vycházel stěžovatel i v nyní projednávané věci, totiž vyplývá, „že i když kubánský občan překročí dvouletou lhůtu pobytu v zahraničí (po jejímž uplynutí je považován za emigranta), může na kubánském zastupitelském úřadě vyřádit obnovení trvalého pobytu na Kubě, případně odcestovat na Kubu, kde může pobývat 90 dní a trvalý pobyt obnovit tam. Takový občan by se neměl setkat na Kubě s negativními důsledky předchozího pobytu v zahraničí,

pokračování

práva osob dle nového migračního zákona jsou respektována. Ke svévolnému výkladu zákona dochází pouze v případě opozičních aktivistů a státní úřady dále omezují svobodu vycestování vysoce kvalifikovaných pracovníků a zaměstnanců bezpečnostních složek“ (kromě citovaného usnesení srov. též rozsudek ze dne 29. 5. 2019, č. j. 6 Azs 335/2015 – 35, a usnesení ze dne 6. 6. 2019, č. j. 4 Azs 68/2019 - 54, ze dne 16. 10. 2018, č. j. 2 Azs 200/2018 - 36, ze dne 24. 7. 2019, č. j. 4 Azs 112/2019 – 46, ze dne 5. 12. 2018, č. j. 10 Azs 244/2018 – 58, nebo ze dne 22. 1. 2020, č. j. 6 Azs 197/2019 - 45). Uvedené závěry lze přitom aplikovat i na nyní posuzovanou věc, neboť se jednalo o skutkově obdobné případy. Stejně jako v případě žalobce, ani stěžovatelé jmenovaní v uvedených rozhodnutích zdejšího soudu nebyli na Kubě v minulosti nikdy trestně stíháni a ani před opuštěním své vlasti v ní dříve neměli žádné problémy politického charakteru. Všichni pak z vlasti vycestovali za pomoci platného dokladu, přes oficiální hraniční přechod a bez jakýchkoli problémů s kubánskými státními orgány či bezpečnostními složkami. V případě všech, stejně jako u žalobce, správní orgán pak s ohledem na novou kubánskou právní úpravu možnosti návratu kubánských občanů do vlasti shledal, že v současné době již neexistují důvody, proč by se nemohli do země své státní příslušnosti vrátit. Ve všech případech pak správní orgán rovněž čerpal ze stejných shromážděných informací o zemi původu. Nelze proto souhlasit se závěrem krajského soudu o nedostatečně zjištěném skutkovém stavu pokud jde o nebezpečí vážné újmy, které žalobci může hrozit v případě jeho návratu na Kubu z toho důvodu, že překročil povolenou dobu pobytu v zahraničí.

[15] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené napadený rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Krajský soud je v dalším řízení vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[16] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. května 2020

Mgr. David Hipšr
předseda senátu